

Таким чином, вважаємо, що дослідження такої категорії осіб, які вчиняють незаконне використання гуманітарної допомоги, благодійних пожертв або безоплатної допомоги, з метою отримання прибутку, є необхідним, для правильного визначення кола підозрюваних та проведення першочергових слідчих (розшукових) дій, що в свою чергу, збільшить ефективність досудового розслідування.

Список використаних джерел

1. Бондаренко О.С. Незаконне використання з метою отримання прибутку гуманітарної допомоги, благодійних пожертв або безоплатної допомоги: аналіз законодавчої новели. Юридичний науковий електронний журнал. 2023. № 1. С. 359–362. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-1/87>.

2. Про зареєстровані кримінальні правопорушення та результати їх досудового розслідування. Офіс Генерального прокурора: [сайт]. URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/pro-zareyestrovani-kriminalni-pravoporushennya-ta-rezultati-yih-dosudovogo-rozsliduvannya-2>.

3. Павленко С.О. Основи оперативно-розшукової тактики: монографія. Київ: . «Видавництво Людмила», 2022. 624 с.

4. Синовєрський А. Організація та планування розслідування кримінальних правопорушень вчинених організованими групами в умовах воєнного стану. *Věda a perspektivy* № 1(20) 2023. С. 170–182.

5. Севрук В. Г. Протидія злочинам, що вчиняються організованими групами і злочинними організаціями, які сформовані на етнічній основі: теорія та практика: монографія. Київ: Людмила, 2022. 1092 с.

6. Чаплинська Ю. А. Особа злочинця як елемент криміналістичної характеристики злочинів. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. 2019. № 6. С. 181–183.

7. Денисов С. Ф. Особа злочинця у кримінологічній теорії України. Вісник Кримінологічної асоціації України. 2020. №1 (22). С. 152–159.

Козлов Руслан Юрійович,

здобувач наукової лабораторії з проблем протидії злочинності навчально-наукового інституту № 1 Національної академії внутрішніх справ

ВИПРАВДАНИЙ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Сучасні євроінтеграційні амбіції України засвідчують її прагнення сформувати власну національну правову систему відповідно до найвищих міжнародних стандартів, які передбачають не просто декларування основоположних прав людини і громадянина, а й

функціонування дієвих механізмів забезпечення їхньої повноцінної реалізації в усіх галузях суспільного життя. Особливу значущість цей аспект набуває у сфері кримінального судочинства, досягнення цілей якого, безумовно, пов'язане зі застосуванням широкого спектру правообмежувальних заходів [1].

Відповідно до ст. 3 Конституції України людина, її життя та здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави, органів законодавчої, виконавчої та судової влади. У той же час, згідно з ч. 1 ст. 124 Конституції України правосуддя в Україні здійснюється виключно судами, делегування функцій судів, а також привласнення цих функцій іншими органами і посадовцями не допускається [1]. Вимога про здійснення правосуддя лише судом відображена і в ст. 15 Кримінального процесуального кодексу України, в якій підкреслюється, що тільки за вироком суду особа може бути визнана винною у скоєнні злочину і піддана кримінальному покаранню [2].

Відповідно до ч. 1 ст. 43 Кримінального процесуального кодексу України особа набуває статусу виправданого у кримінальному провадженні, коли виправдувальний вирок суду набирає законної сили. Якщо у кримінальному провадженні обвинувальний вирок суду набирає законної сили то обвинувачений стає засудженим. Виправданий має права обвинуваченого, у обсязі, необхідному для його захисту на відповідній стадії судового провадження [3]. Як вказав Пленум Верховного Суду у своїй постанові «Про застосування Конституції України при здійсненні правосуддя» (1996 р.), на суди покладається вся повнота відповідальності за правильне постановлення рішень у кримінальних провадженнях [4], а тому при розгляді має суворо додержуватись закріпленого у ч. 1 ст. 62 Конституції України принципу презумпції невинуватості [2].

Без перебільшень можна сказати, що всі без винятку нововведення так чи інакше стосуються прав та інтересів суб'єктів процесу, особливо такого як виправданий на етапі перегляду справи в апеляційному та касаційному провадженні. Особлива увага була надана юристами-практиками судовому захисту прав та інтересів названого суб'єкта. Між тим далеко не всі запроваджені судовою реформою положення сприймаються беззаперечно позитивно, а декотрі, в умовах реформування кримінальної процесуальної діяльності – взагалі залишаються не вирішеними. До цього часу особливо актуальним є питання про створення механізму забезпечення захисту суб'єктів кримінального процесу при розгляді справи в апеляційному, касаційному, виключному провадженнях, виконанні вироку та екстрадиції засуджених, котрі є громадянами України чи інших держав. Пояснюється це, перш за все, специфікою виникаючих

тут кримінальних процесуальних правовідносин, владним характером діяльності, яку здійснюють органи розслідування, прокурор, суд, можливістю втручання їх в особисте життя людини, наприклад, застосування до засудженого заходів процесуального примусу, кримінального покарання [5].

Так, кількість виправдувальних вироків у кримінальних провадженнях в Україні коливається у межах 1 %, окрім кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності, проте в окремих Європейських країнах 10 % і більше. Якщо говорити про перегляд вироків в апеляції, то у вказаній інстанції кількість розглянутих апеляційних скарг на вирoki становить менше 20 % кількості вироків, які були ухвалені судами першої інстанції за відповідний рік. Співвідношення між обвинувальними і виправдальними вирокami є одним із основних показників, які демонструють якість судочинства у кримінальному процесі, і показником, як суд оцінює докази, зібрані правоохоронними органами [6].

Логічним висновком є те, що при здійсненні правоохоронної діяльності, при пошуку доказів не всі справи повинні закінчуватися обвинувальними вирокami. Більша частка виправдувальних вироків свідчить про якість суду і принципів, які покладаються на судочинство – презумпції невинуватості, змагальності процесу і можливості особи захистити свої права.

Список використаних джерел

1. Кіцен Н. В. Сторона захисту в судовому провадженні у першій інстанції. *Вісник Чернівецького факультету Національного університету «Одеська юридична академія»*. 2019. Вип. 1. С. 121–129.

2. Конституція України: Закон від 28 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-вр#Text>.

3. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон від 13 квіт. 2012 р. № 4651-VI. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>

4. Про застосування Конституції України при здійсненні правосуддя: постанова Пленуму Верховного Суду України від від 01.11.96 р. № 9. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0009700-96#Text>.

5. Габлей Н. Г. Засуджений, виправданий як суб'єкти кримінально-процесуальної діяльності: дис... канд. юрид. наук: 12.00.09. Одеса, 2009. 20 с.

6. Аналітичні огляди Верховного Суду про здійснення правосуддя. Верховний Суд. URL: https://supreme.court.gov.ua/supreme/pokazniki-diyalnosti/sud_statistika/.